

45

D E K R E T

z dnia 22 stycznia 1946 r.

o Najwyższym Trybunale Narodowym.

Na podstawie ustawy z dnia 3 stycznia 1945 r. o trybie wydawania dekretów z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr 1, poz. 1) — Rada Ministrów postanawia, a Prezydium Krajowej Rady Narodowej zatwierdza, co następuje:

Art. 1. Tworzy się Najwyższy Trybunał Narodowy oraz Prokuraturę Najwyższego Trybunału Narodowego z siedzibą w miejscu siedziby Sądu Najwyższego.

Art. 2. 1. Najwyższy Trybunał Narodowy składa się z Prezesa i sędziów.

2. Prokuratura Najwyższego Trybunału Narodowego składa się z Pierwszego Prokuratora i prokuratorów Najwyższego Trybunału Narodowego.

Art. 3. 1. Najwyższy Trybunał Narodowy orzeka w składzie 3 sędziów mianowanych w myśl art. 4 ust. 2 oraz 4 ławników powołanych w trybie art. 4 ust. 5.

2. Ławnicy w sprawowaniu swego urzędu są niezawisli i podlegają tylko ustawom.

Art. 4. 1. Prezesem Najwyższego Trybunału Narodowego jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

2. Prezydium Krajowej Rady Narodowej na wniosek Ministra Sprawiedliwości powołuje spośród osób posiadających kwalifikacje sędziowskie:

- a) sędziów Najwyższego Trybunału Narodowego,
- b) Pierwszego Prokuratora i prokuratorów Najwyższego Trybunału Narodowego.

3. Sprawowanie funkcji sędziego, orzekającego w sądach powszechnych lub specjalnych, nie jest przeszkodą do powołania na stanowisko sędziego Najwyższego Trybunału Narodowego.

4. Sprawowanie funkcji prokuratorskich w sądownictwie powszechnym lub specjalnym nie jest przeszkodą do sprawowania funkcji

prokuratorskich w Najwyższym Trybunale Narodowym.

5. Listę ławników ustala Prezydium Krajowej Rady Narodowej spośród posłów Krajowej Rady Narodowej.

Art. 5. Prezes, sędziowie, Pierwszy Prokurator i prokuratorzy Najwyższego Trybunału Narodowego zrównani są w prawach i obowiązkach z Pierwszym Prezesem, sędziami, Pierwszym Prokuratorem i prokuratorami Sądu Najwyższego.

Art. 6. Postępowanie przed Najwyższym Trybunałem Narodowym odbywa się według przepisów kodeksu postępowania karnego, o ile przepisy dalsze nie stanowią inaczej.

Art. 7. 1. W sprawach podlegających właściwości Najwyższego Trybunału Narodowego prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego może zarządzić tymczasowe aresztowanie.

2. Art. 164, 165, 168, 169 i 171 kodeksu postępowania karnego nie mają w tych przypadkach zastosowania.

3. Prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego może przeprowadzić dochodzenie bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem prokuratora sądu specjalnego lub prokuratora sądu okręgowego, organów bezpieczeństwa publicznego lub Milicji Obywatelskiej, bądź też zwrócić się o dokonanie poszczególnych czynności sądowych do sędziów śledczych lub sądów grodzkich.

4. Na wniosek prokuratora Najwyższego Trybunału Narodowego prowadzi się śledztwo. Wniosek prokuratora Najwyższego Trybunału Narodowego wiąże sędziego śledczego. Na postanowienie sędziego śledczego w przedmiocie wszczęcia śledztwa nie służy zażalenie.

5. Na postanowienie prokuratora, umarzające dochodzenie, lub sędziego śledczego, umarzające śledztwo, pokrzywdzonemu nie służy zażalenie.

6. Prokurator może w toku dochodzenia lub śledztwa zarządzić zajęcie w części lub w całości mienia podejrzanego, jego małżonka i dzieci, z wyjątkiem mienia tych ostatnich, pochodzącego z ich dorobku własnego. Zażalenie na postanowienie prokuratora w przedmiocie zajęcia rozstrzyga Najwyższy Trybunał Narodowy na posiedzeniu niejawnym.

Art. 8. 1. Przepisów art. 74—78 kodeksu postępowania karnego nie stosuje się.

2. Termin przewidziany w art. 296 kodeksu postępowania karnego wynosi 5 dni.

3. Sprzeciw przeciwko aktowi oskarżenia jest niedopuszczalny.

Art. 9. 1. Udział obrońcy w rozprawie głównej jest konieczny. Jeżeli oskarżony nie ma obrońcy z wyboru, Prezes Najwyższego Trybunału Narodowego wyznacza mu obrońcę z urzędu.

2. Obrońcą z wyboru może być każdy obywatel polski dopuszczony w tym charakterze przez Prezesa Najwyższego Trybunału Narodowego.

3. Wolno odczytać na rozprawie zapiski dochodzenia oraz wszelkie pisma prywatne i urzędowe.

Art. 10. 1. Nieujęcie oskarżonego nie stoi na przeszkodzie wniesieniu aktu oskarżenia i rozpoznaniu sprawy pod jego nieobecność. Zapadłego wyroku nie uważa się za zaoczny.

2. W przypadku określonym w ust. 1:

- a) prawo wyboru obrońcy służy także ojcu, matce, opiekunowi, małżonkowi, dzieciom i rodzeństwu oskarżonego,
- b) wznowienie postępowania zakończonych prawomocnym wyrokiem może nastąpić na korzyść oskarżonego również w przypadku przytoczenia takich nowych faktów i dowodów nieznanymi przedtem sądowni, które bądź same, bądź w związku z innymi stwierdzają, że oskarżony jest niewinny albo że skazano go za przestępstwo cięższe niż to, które popełnił.

Art. 11. 1. Sąd zawsze sporządza na piśmie wyrok z uzasadnieniem.

2. Ogłoszenie sentencji wyroku następuje po sporządzeniu na piśmie wyroku z uzasadnieniem. Termin przewidziany w art. 367 kodeksu postępowania karnego wynosi 7 dni.

Art. 12. 1. Wyroki i postanowienia Najwyższego Trybunału Narodowego są ostateczne.

2. Skazanemu przysługuje prawo wniesienia prośby o ulaskawienie do Prezydenta Krajowej Rady Narodowej, a w sprawach, w których zapadł wyrok śmierci, Prezes Najwyższego Trybunału Narodowego przesyła niezwłocznie akta

sprawy Ministrowi Sprawiedliwości celem przedstawienia do decyzji Prezydentowi Krajowej Rady Narodowej, załączając opinię Najwyższego Trybunału Narodowego.

Art. 13. 1. Do właściwości Najwyższego Trybunału Narodowego należą:

- 1) sprawy o przestępstwa osób, które zgodnie z deklaracją moskiewską trzech mocarstw sprzymierzonych: Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej, Związku Socjalistycznych Republik Rad i Wielkiej Brytanii o odpowiedzialności hitlerowców za popełnione bestialstwa oddane będą do dyspozycji organom prokuratury Rzeczypospolitej Polskiej za zbrodnie dokonane na obszarze Państwa Polskiego w czasie okupacji;
- 2) sprawy o przestępstwa przewidziane w dekrete z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyzację życia państwowego (Dz. U. R. P. Nr 5, poz. 46).

2. Prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego może każdą sprawę wszczętą w prokuraturze specjalnego sądu karnego lub toczącą się w specjalnym sądzie karnym w zakresie właściwości tego sądu przekazać Najwyższemu Trybunałowi Narodowemu; w tym przypadku prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego składa nowy akt oskarżenia i zawiadamia o tym właściwy sąd i prokuraturę. Wnioski prokuratora Najwyższego Trybunału Narodowego są wiążące.

Art. 14. 1. Uprawnienia specjalnego sądu karnego i prokuratury specjalnego sądu karnego przewidziane w art. 19 dekretu z dnia 6 maja 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów (Dz. U. R. P. Nr 17, poz. 96) przysługują także Najwyższemu Trybunałowi Narodowemu i prokuratorowi Najwyższego Trybunału Narodowego.

2. W razie rozstrzygnięcia sprawy przez Najwyższy Trybunał Narodowy ponownego rozpoznania w trybie art. 19 ustawy z dnia 6 maja 1945 r. o wyłączeniu ze społeczeństwa polskiego wrogich elementów może żądać tylko prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego.

Art. 15. 1. Pierwszy Prokurator Najwyższego Trybunału Narodowego może w ciągu 3 miesięcy od dnia wydania wyroku zaskarżyć każdy wyrok specjalnego sądu karnego, o ile zachodzą podstawy kasacji przewidziane w art. 510, 514, 515 i 516 kodeksu postępowania karnego lub jeżeli zachodzą podstawy do wznowienia postępowania (art. 600 i 602 kodeksu postępowania karnego). Przepisy art. 608 kodeksu postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

2. Najwyższy Trybunał Narodowy rozpoznaje kasację założoną w myśl ust. 1 na po-

siedzeniu niejawnym; udział obrońcy na posiedzeniu jest dopuszczalny.

3. Uwzględniając kasację, określoną w ust. 1, Najwyższy Trybunał Narodowy uchyla zaskarżony wyrok. W tym przypadku postępowanie toczy się od początku przed Najwyższym Trybunałem Narodowym według przepisów przewidzianych w dekreście niniejszym.

Art. 16. Najwyższy Trybunał Narodowy i prokuratura Najwyższego Trybunału Narodowego sprawują nadzór nad specjalnymi sądami karnymi i prokuraturą specjalnych sądów karnych.

Art. 17. O wznowieniu postępowania w sprawach, w których Najwyższy Trybunał Narodowy wydał wyrok co do istoty sprawy, orzeka tenże Trybunał.

Art. 18. Trzymiesięczny termin przewidziany w art. 15 ust. 1 liczy się co do wyroków

specjalnych sądów karnych wydanych przed wejściem w życie dekretu niniejszego od dnia ogłoszenia niniejszego dekretu.

Art. 19. Wykonanie niniejszego dekretu porucza się Ministrom: Sprawiedliwości i Bezpieczeństwa Publicznego.

Art. 20. Dekret niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezydent Krajowej Rady Narodowej:

Bolesław Bierut

Prezes Rady Ministrów:

Edward Osóbka-Morawski

Minister Sprawiedliwości:

Henryk Świątkowski

Minister Bezpieczeństwa Publicznego:

Stanisław Radkiewicz